

УЛУГ БАЙЫРЛАЛГА УТКУШТУР

КЫЗЫЛЧЫЛАР СӨЗҮН ЭЭЛЭЭР

Бистин чуртубус ийн уагт байрларды уткурунче белегкеп турар. Оа дэрге Совет эрге-чагырга бичеи чыл болгон В. И. Ленинн чуртубусында боор чус чыл болур-дур. Партиянын XXIII съездин бистин амыдыралыска тоотуг ол байрларларын күш-ажымчы чаа чедишкенир-биле демделээрине, ол болушкуннарга турсааткан социалистти чарышты улам калбартырылче ажал-хороон көрөзл. Бо чылдын эгезинде-ле кызылчылар боттарыны арта-курал-ларын санап, ооренип көргөп, Октябрь революциянык бичеи чыгыш турсааткан социалистти чарышкы бедилик хузаагелерин алганар.

Оа чарыштын негездегине дүшүр бо чылдын бугураге програм-манын ийити продукция белекээр талам-биле декабрь 25-те күөседири көрүлгөн. А чыл тоңчүзүне чедир 500 муң рубльдин бараанырны пландап акыр бүдүр. Автоахыл-агыйлар коллективтери уае ажал-агыйлык чүктүлгөн 40 муң тонна-лык мейи чуртун чедирини, күш-ажымдын бугурукчулуга 4 хуу өсүрүн болгон 310 муң литр кы-вар-чаар материалды, муң ажал-комлект авторизациян камналып хузаагел. Хоорайны тугузулар тугу-монтак ажалдарын чыл планын декабрь 27-де доозары ала-лаштар.

Оон-биле чергештир Кызылдын ажал-ишчилери бугурун турса-продукциянын бот-үзенип чиге-тисип, металлды, цементни, элек-троэнергияны болгон өскө-дө ма-териалдарын канын чарыктап, 500 муң рубльдин камнап аларын ху-заагелерин болот.

Ынчаарга бо бүгү хузаагелерин күөсөдө канын болуп турары? Алдында чүгө тос айларын түнелен үлдүртүлгөн болгонда, ол чуртагаларын коор апар-дур бис. Эрткен тос айларда Кызылдын бугурагелерин планын ажал күөсөдир, немесе продукцияны белекээни солуннарга үткен меделерден бил-ди болот бис.

Ажал-хороон белик көргүлгө-лөри алгы, хаб, автосеттеге за-водтары чедип алганар. Бо коллек-тивтер чүгө планын күөсөдир тур-ар эес, а алган социалистти ху-заагелерин бүтүн-биле доозур чачыкканар.

Кызылдын алгы завод беш чыл-ды ботталырында толентип кир-жи, бо чылдын сентябрь 20-де чыл-ды планын күөсөдир, ам 1967 чылдын уаеде ажалдан турар. Оа коллек-тив чүгө хой продукция бугурун турар эес, а кыган плантерини шыныры үргүчү ажалдан келген. Бо чедишкенир дэрге мыла пар-тиа болгон өскө-дө хой-ини ор-ганизацияларын күөсөдирини, чогаалчы ажалдаалык херекти-дир.

Республика наймысалынын бугу-рагелеринде автосеттеге заво-д оогуу уде муракчыларын олурунче үлүп, көргүлгө талам-биле чедишкенип болгон. Уа завод мурунда ден-деск эес ажал-дан, каракалыг бугураге болуп турган болза, бо чылдын байдал шут-оскерген. Автосетчилерин

ажымдын шылары беди, чакы-чыларын негездегери хандыр турар. Моон уламдык үч коллек-тив немесе оругалы кирип алыр арталы болгон. Алаи социалистти хузаагелерин негездегери ажал күөсөдирини турарын демделээр чутула. Бо бугурагелерин уаеде-гери, инженер-техникти кадрлары СЭКП ТК-ны эртен чыдагы сен-табры. Планумунун шиттирлеринге үндөзүлгөн, боттарынын ажал-чору-дугаалык дым хой чаа организа-техникти хемчегелерин ажалдан кылч, чамдызын херек кырыда ботталырган. Чижэ, металл шы-жап-кадагалаар серин тудуп, ав-томашнаалары септар мурунда чур-механизаттылган чеди-нин кылган. Аар агрегаторын ийди-

Чарыш дугайында сөс

Бээр шимчедире электри күжү-биле ажалдар көнөдир ажалдаа кирип. Бо хемчеге күш-ажым-дын бугурукчулугу болгон сен-табры шыныры белик аралы берген билдинтир. Моон-биле чер-гештир заводта бугурагелерин културалын экижидерине күө-дир сазы турарын демделээр чутула. Бугураге демделээр хой кезин асфальт-биле шытылган, алаи хой мяттар болгон чадап мяттар олутурун.

Үстүдө көргүскөнүс муракчы ажал-агыйлар-биле чергештир бистин хоорайныска сула ажалды, күрүне планын күөсөдир бугура-гелер бар. Оларга пив, тубуу за-водтары, «Тына туду» трезини үлгүлү бугурагелер комбинаты дамаржыр. Амдырага эргежон чутула продукция белекээр чыл-дын организациялар планын онал-галарын күөсөдир турар үч чер-лерде коммунисттер, професси-лер организацияларын дүлдүрүн, ажал-херекти экижидерине идеп-кейип кирипирин неген келген-дир.

Харын-даа тубуу заводтагы ий-ти хентекчини ажалдаа кирип соонда тубуубу курганды шоду алганга болгон оон күжү ула-галар. Чаа күжүлгө шиттирнеге план база улагалы болот. А тубу-бу завод эртен чылдын тос айла-рын түнелени белик чедип ажалдан шыдааган. Бо бугурагелерин хой-ини организацияларын ажалдарын кирипирин, оларын коммунистти чарышче мобилиза-циялап турары моон көстүр-дүр. А тубуу заводтун коллективин чыл эгезинде металл болгон матери-аларын камнаагы күөсөдир биле немесе продукция белекээр деп москвалыкларын база ленинград-чыларын эгезиндегенин дегин, ол та-ламы-биле тускай хузааге алган коллектив болот. Ызда амгы бай-дал уа ажал-агыйын мурунда каш дапкыр күөсөдирини-биле салган ооруларын ботталыры дэш де-мисежирин неген турар-дур.

Эрткен чылдын ол үзүнге бо-ларга «Тына туду» трезини үлгү-лү бугурагелер комбинаты чеди-мче чок ажалдан. Бо чылдын ком-бинатты бугурун продукциянын хемчээл мурундаалык 10,8 хуу баткан. А элтеп-чыгган демир-бетон кылгаларын мырдыл 24,5 хуу

эсэжэ. Бо комбинаттын багы ажал республикалык туду ор-ганизацияларын саздар чедирип, ту-дуг материалдарын үзүткөдирин келген. Коллективте күш-ажымдын бугурукчулугу дым чамы, ол чүгө 83,3 хуу чеккен. Бо бүгү чүгө дэштиг уаедегери, үенин негез-дегине дүштүр ажал-херекти эсэ тургусканын түндүгүндө эдиш ап болур.

Чайын кызылчылар ижер сускун дилеп, кноскиден кноскиже майнап турганы уттуурбас боор. Хамык ужу дэрге ээртисе сускун белек-көөр талам-биле пив заводтун ба-гай ажалдаалында болгон.

Хоорайны автоахыл-агыйларын-да четесе чүдүлгө ам-даа чай-латтырмаан. Тош-хилометр талам-биле планын ийити АТА-лар күө-сөдир-даа, чүгө сөөртүлгезини оналгазы күөсөдирини. Ол шы-каш, кывар-чаар материалдарын камнаагынын айтырылче ав-тотранспортулар ам-даа чогур ит-чөтөй сабын турар. Тына авто-релестинг организациялары бо чыл-дын 310 муң литр бензинин камна-рын хузаагелер. А тос айларын дургузуда чүгө 56 муң литр кам-наттыган. Моон алгаш көөрге, ажал-агыйлар кывар-чаар бугура-гелерин хойну чарыктап, чүгө сөөртүлгезин бот-үзенип аартаткан-нар.

Автотранспорт ажалдакчыларын ажалдаа бир четсе чүгө болза муракчы дуржулганы не-теретпей, тус-тус организациялар арамыга дэштиг социалистти чарышты калбартып келген болур. Оон башка республиканык херек-көөр элчилерин АТК-ынд ажал-чору-дугаалында депилгелер көө-лөри ажалдаалынын аргалары өскө АТА-ларга база исперээр турган ийик.

Ам Кызылдын тугузуларын кан-чаар ажалдаалып көрөз. Тос ай-ларын түнелен болгон үчүк квар-тада чакыс-даа организацияны планын күөсөдирини бо коллективтер-ин багы ажалдаалы херектен турар-дур. Оон уламдык СЭКП Кызыл хооромку, хооромкусом үчүк кварталдын түнелени барымдаалып, уаедегери бугурагелеринге, транс-порт болгон туду организацияла-рында шилчир Кызыл туктар тып-сыр дугайында шиттир үлдүргөн. Оа шиттир бугура Кызыл тукту туду организацияларын канын-гал-даа тымыскап. Бо үенин дургузуда тугу-монтак ажалда-рын планын тудурун чорудуп тур-ар кол организациялар белин күө-сөдир.

Кызылдын тугузуларын «Кы-зыл туду» эргезин эд багы ажал-дан. Бо организация эд малагы чурталга тудуун жоюлдуу, онал-галык чүгө 80,7 хуу чедирген. Оа дэрге өскөр чуртааларга чыл дургузуда 7300 дорбачин метр шоду ажалдаа кирип турган, мынчага дээр чүгө 367 дорбачин метр шоду-дуг, 12 квартиралык чакыс бажы-ны тутканын болур. Ажал-агый чыл-ды төнүжөге чедир чүгө ийи ар-тан. Арткан бо кыска хуусаада 32, 32 ала ишти чурттап ийи, 80 квартиралык бир бажыны, 24-кв кварталда котельнаян туду доозар ужураут.

СЭКП Кызыл хооромкусом үлгүлү болгон транспорт кылдынын эргелектин.

Очтөттүг үенин ийитинде бодуун муракчы ролон массага көргүлгө, партиянын даалганын идеялгелер күөсөдир турар коммунист бар. Алаа колхозчу турган коммунист И. Малаев семпритге фермазынын эргелектин болуп, ажалын эки башкарып турар. Коммунист М. Мөнгө мал ажалыга баарын күзөп. Партию болгон колхозтун баштаар чер ону дөтөп, Билегин фермазын чөкүрткан. Эш Мөнгө ам фермада партия ажалын удурутуп турар. Оон кадык саамчалык берген. Комму-нистер В. Чекулаев, В. Сиваев олар алаа механизаторлар турган, ам бригадирлер бооп депшөөнөр. Ка-дарчы турган И. Кастаган ам учас-ток эргелектин аларын.

Оон-биле мал партиянын кичи-аидилгел ажалын партиюн бугу-рунча

Чазактын бедик шахмалы—«Хундулалдин демдээ» орден хөрзүн каастангласар В. Мичыко билбес кичи саагилер ав-тоахыл-агыйында чок. Ырак-уак рейстер чорур чалаачыларын күзели болза оон машинаын Мичыко септе-сели каар бол-за деп бодал. Чүгө дэрге бо мастер маши-нанын шимчедикчин канды-даа берсе та-варылаан экилгө шидар, ус-дарган ки-жи-дир. Эш Мичыко бо ажалыга чээрби чыл дургузуда ажалдан, хой-хей кичи-дерге өөртөк.

Оон-биле кайы В. Казанцев ажалдан тур-ар. Оа база-ла бодуун херезинг мастери, ур кыдары чүгө көчүгэ эки ажалдан келген.

Мотористер В. Мичыко биле В. Казан-цевти В. Рачковский тырттырган.

ПАРТОРГАНИЗАЦИЯЛАРДА ОТЧЕТТАР

Бин-Хем районда «Кызыл тара-зын» колхоз республикада эд уаеде болгон экономика талам-биле бажы-агыйын келген ажал-агыйларын ийити. Колхозтун кежигүнери беш чыл планынын баштайгы чы-лында мурунку чылдардан-даа ык-тык идеялгелер, организациясты ажал-дан турар. Колхозта бүгү чүгө мал-дарын баш саны өскөн, малдын продуктуу улам бедөн. Колхозта мал ажалын продукттарынын бугу-дурин өскөн, күрүнге сүт, дүк са-дарынын чыл планын, эд садары-нын квартал планын ажал күөсө-дир.

Чер ажалын културалын бедиткенинде бо чылдын колхозчу та-раажылар гектар бугураден 16,2 центнер чаагай дүжүтү өстүрүп алган болгон ай-шанда ажал ал-ган. Күрүнге 840 тоннаын орун-га 3750 тонна эки шынарлыг тара-зын берген. Ажал ажалын бол-гон күрүнге тараа садар таламы-биле ол колхоз социалистти чарыш-тын тилекчилеринг бирөөсү бол-гон.

Бо бүгү чедишкенир болза кол-хозчуларын күш-ажымчы идея-лей, малагы коммунисттерин му-ракчы ролу улам бедип турарын, массанын ортузунга политиканын идеялгел ажалды дэштиг сал-дарын херекчилер турар деп, колхозта партиюн бугура чотка чаа болуп эртен өчтө-сонгудалыг хуралында дем-делгэн.

Очтөттүг үенин ийитинде бодуун муракчы ролон массага көргүлгө, партиянын даалганын идеялгелер күөсөдир турар коммунист бар. Алаа колхозчу турган коммунист И. Малаев семпритге фермазынын эргелектин болуп, ажалын эки башкарып турар. Коммунист М. Мөнгө мал ажалыга баарын күзөп. Партию болгон колхозтун баштаар чер ону дөтөп, Билегин фермазын чөкүрткан. Эш Мөнгө ам фермада партия ажалын удурутуп турар. Оон кадык саамчалык берген. Комму-нистер В. Чекулаев, В. Сиваев олар алаа механизаторлар турган, ам бригадирлер бооп депшөөнөр. Ка-дарчы турган И. Кастаган ам учас-ток эргелектин аларын.

Оон-биле мал партиянын кичи-аидилгел ажалын партиюн бугу-рунча

Кижизидилге ажалын кичээнгейниң төвүнчө

роу болгон оон секретары эш Шың-чык кошок чорутканын хуралга демделгэн. Колхозчуларын ийити-де аралалар, хой-иниитин чурумун ууор чорутканын, оон ийитинде мас-саын мурунуга бодуун ат-алды-рын, муракчы ролон бодас, бо-дундан негезде сабас чамдык ийи-чангыс коммунисттерин хуралга шү-гүмчүлөп, оларга партиянын негезде-гери тургузуп турган. Билегин фер-мазында Дажы-Дондун шыкшап ажал үзүнгө аралал турган ком-мунистер бар.

Колхозчуларын, малагы мал-чынынын арамыда аралалар, күш-ажымдын сагыла-чурумун ууор, оон уламдык ийитини хер-езинге когарал таварыштыр чорутар бар. «Хулганнаын дэш харымсалга оонарын күштелдирер дугайында» ССРЭ-ин Дээди Советин Президиумунун Чарыш үнген-ден бээр безин колхозка 40 ажал кичи штрафталган.

Эрбеп участокта партия эге организацияларын кижизидилгел ажал кошок тургустунган. Чам-дык малчынар шалын алган соон-да үш-дөт хонуктарга улаштыр аралал туруп бээр. Ынчангап ка-дарган малагы хайгаарал салбайн баар. 27 хойжуку коднардында 3-тен 20 баш чедир хойлар тудал турар. Кудумчуга, хой-иниитин чөкөрине экирик чоран кижилерин хемчеп ап, штрафтан турар-дур, а калдаран малын эон каапкан, са-дыкча чоруп, аалдар кезип шык-чалып чорур малчынарын чүгө хемчеп алас чүгө деп айтырынып хойжу Х. Биче-ол саамчалыг тургу-зуп турган. Партиюн бугура Эр-бек шыкшап ырак черлерге шодуу ажал чорутулган, мыла эге органи-зациян ажалын кошок удурткан.

Очтөттүг үенин ийитинде комму-нисттерин ийити хуралын чүгө 4 удаа эрттерген. Партиюн болза ком-сомол, херезинг чөкүлгө дэш ажал хой-иниити организацияларын ажалын чөкөсө удурткан. Комсомолдун эге организацияларын ажалын ажалын чөкөсө удурткан кижизидилгел ажалын чөкөсө.

Ленинград эвези бооп турган. Чамдык агитаторлар хузаагелерин күөсөдир келген. Билегинде бол-гон төп кодада эге организа-ция-

ШАХТЁРЛАРНЫҢ Ү Л У Ү

Республика наймысалынын бугурулгелерин, чурттагыч чо-нун болгон чок намын районнарын хорай, суурларын «Кызыл-Хаван» шахтазынын коллектив хөмүр даш-биле хандырып турар.

Шахтанын коллектив-даа, оон ийитинде мээң улуртуп тур-ар бригадам-даа хөмүр даш тыеынын талам-биле алар-нын мурунда тургустунган бугурулге даалгаларын чедиш-кинин күөсөдир турар. Чижэ, мээң бригаданын кежигүне-ри бо чылдын үш кварталдарын планын күөсөдир. Улуг Октябрьнын бо байырлалын бугурунде калбарган соци-алистти чарышкы киришеш, бригада октябрьнын бугурулге даалгазын 130 хууга күөсөдир. Забойщиктер Николай Хо-мов, Яков Голоненко, Матвей Семикор болгон өскөр-даа ай планын бугурун чартыган ажал күөсөдир турарлар. Бо болза Совет эрге-чагыралыг тургустунганын 49 чыл өскө-га бистин күш-ажымчы белезисе.

Ам бистин мурунуга улуг сорулгалар туруп турар. Чаа беш чылдын баштайгы чылдын планын хуусаа бетинде күөсөдир — мол негелде. Ынчангап бригаданын кежигүне-ри байырлап бугурунде бодуун хуралын чымылгыраш, ажаа чорутса чогур ажалдарнын графинг тургузуп, бар аргалар-ны, кураыларын амылгап, механизацияны негтердип тур-га, чыл планын декабрь 25-те күөсөдирини шиттирлээн. Сеглээн сөзүсүсэ эс болуп чакчыга берген бис.

Тайбын күш-ажылды магадылаан улуг Октябрьнын ачы-зында совет шахтерларын дөң эргелиг кежигүнү болуп, чы-рытылгы келер үе—коммунисттин материал-техникти ба-засын тургузарына кириши — алдарлыг херек. Мээң ажал-лымы үнөлүш, Совет чазан Күш-ажымчы Кызыл Тук ор-дени-биле шагнаагына улам сорун кирип, моон сонгар ийи дапкыр күш-биле ажалдарын хузаагел тур мен.

И. ЕРЕМИН, бригадир.

Мурнап турар ажылагыйлар

ТЭЭЛИ. (Телефон-биле). Партия райкомун секретары Роман Се-ликмалов Хунай-оолдун дамыткы-ны болза, районга ажал-ишчилери Улуг Октябрьнын 49 чыл ояа те-лентип күш-ажымчы чедишкенир-биле ужуражыр дэш чарышты чер-бүрдө калбарткан. «Тээли» совхоз-тун, «Мурнакчы» колхозтун мал ажалын ажалдакчыларын күрүне-де дүк, сүт садар чыл планын ноя-брь 1-де, хуусаа бетинде ажал күө-сөдир. Хой сүт саарынын таламы-биле Эр-Хаван сүт-баран фермазы-нын сандыкларын ола шыларган, чыл планында ажал 60 тонна сүт-тү дужааган. Оа айларын түне-

линде тус черин ийектеринден саанчын Донга Бүрбүштей инек бүр-үзүн 1347 кг, а ферма ортумаа-би-ле 1200 кг сүтү саап алган.

Оа ийн ажал-агыйларын кыска белекери эртен чылдын алды акы болган. Байлы-даа ситен бе-леткөөр планын күөсөдир болгон «Тээли» совхоз 1000, «Мурнакчы» колхоз 150 тонна ситенин кыта-ларда чедирген. «Тээли» совхозтун Хертек Кумбаадакка удурткан хойжу бригады кытаанда 40 тонна ситени сөөртүп чедирип алган болгон хойжуларын чурталга бажына-рын, каааларын септеп, чымылган

дооскаш, амгы үеде бригаданын чү-вар бажыны, кудуун септе доозуп турар. «Мурнакчы» колхозтун хөкүч хойжу, коммунист К. Хертек боду-ун күжү-биле 10 тонна ситенин кезип ажал хузаагелерин алган, 14 тонна ситенин кезип белекээр. Ам ол ситени кытаанда чедирип ал-ган. Чурттаар бажыны, каааларын чымылган дооскан. «Бара-Хөл» кол-хозтун малчынарын кыска беле-кетки болза эки. Малчынарга бир чаа чүвар бажыны мейи туткан. Оа ажал-агыйларга клуб, библиоте-ка, эмгелге, школа, албан черле-рин кыжын одаар мажы дүжүртү-ген.

„Правданың“ мурнуку чүүлү

Чер ажылдакчылары түңнелин үндүрүп турар

Чалгып чыткан тараалыг ховуларга изип-түлүк үе диндерин эртен. Ховулар мржым аларган. Улуг Октябрьнын байырлалын бугурунде чер ажалдакчылары Төрен чуртун мурунга ху-заагелерин күөсөдирини бугурун боттарынын күш-ажымдын түнелени үлгүлү тур. Түн-нелер өөрүчүт. Тараалы дүжүү Совет эрге-чагыралын бүтү чылдарында эң-не байлак-шылыг болган. Тараа үлгүлү алар пунктуларга 74 миллион ажал тонна тарап кирген. Ол хире хай демделгел тараалы бистин чуртубуска ка-жан-даа белекелейн турган. СЭКП ТК-нын март Планумунун бажынаын, тараа сазып аларынын күрүне планын дым ажал күөсөдир.

Бөдө ажал-агыйын өскө ажалдарына база-ла эки көртүзүлгөр чедип алдыган. Ховенин, чиг-ир сөкөздарынын, тарымал тооруктун, дөблөй култураларын белик дүжүлүн өстүргөн. Мал ажалын продукцияларын бугурун көвүдөн, эшт, сүт, чутура, дүк белекээр база-ла өскөн. Чоңун аш-чөм продукттарына херекелери бажыны-биле хандырылган дээрин ам бугура-даалы-биле чуталал болур. Ынчангап бистин уае партиянын мындыг сөстөрине бодуун үнү са-гыш-сеткилдерин баттыштырып турар.

— Чер болгон мал ажалын продукцияларын бугурун, күрүнге сазарынын планынын чедишкенин күөсөдир база ажал күөсөдир турар, мээң ажал-агыйын ажал-ишчилеринге ма-тал болгон ажал!

СЭКП-нин XXIII съездинин чүдүлгүчүлүк көргөн, ТК-нын март Планумунга бөдө ажал-агыйын көдүрө талам-биле чоруткан улагынын-ны өөрүчүтү түр-түдөөдөг болганын бөдө

ажы-агый чылынын түнелери тозаргай көр-гүзүп турар. Партия көдөге политикти, эконо-микти болгон организациячы улуг ажалды чору-ткан, чер ажалын културалын беликери, хову-ларын дүжүтүп чорун болгон мал ажалын продукцияларын көвүдери, колхозтарын болгон совхозтарын экономикалык бажылаары дэш бугу уаеустан похотуп баштаа. Партия көдө ажал-агыйын техника, чедишкени, транспорт болгон өскө-дө чөкөр-херекелер-биле ханды-ган, ол чөкө белик дүжүт өстүрүмчө болгон ону ажаап ап шыдаттымыс турган. Партиянын көдө ажал-агый политиканын көдө ажал-ишчилерин бугурады быжыккан. Оа болза кол-хозчуларын болгон совхозтарын ажалына-рын ийеккейин улам ийи калбартыны. Күш-ажымдын сагыла-чурумун быжылаарына ола чутула болуп турар.

Чедип алган чедишкенин быжылаары, кел-дир чылдын чад чедишкенин үндөйини салыры—ам кол чүгө болур. «Юбилейг чыга төлөнтит дүжүтү өстүрүлгөн!» деп, социали-стти чарыштын дозуну колхозтарын болгон сов-хозтарын бугу ажал-чорутулаагына, хай талам-ды экономикти ажалга чад чүдөлери кирип ужураут.

Партия көдө ажал-агый бугурагелерин бүтү тала-биле көдөрүнүн шүтүмүн хажык чөкө чору-туп, көдөге дуузалачыны көвүдөйин турар. Черин мелюрастарынын база хөвүлүнүн чүш-дүжүкүрүн белик талам-биле хай чарыкта-ды күрүне болупа ап турар. Колхозтарын бо-гон совхозтарын техникти чегеленишкенин соксаа чөкө күштелип, минералдыг чедишчи-

литени болгон тарылганын үнүжүн камгалаар химикти бугурагелерин көвүдөп, көдө-ни электржидерини фронтуну калбарып турар. Совет селекционерлер үнүштүн белик дүжүтүг сортарын тургузуп, малдын усаалыг чорун экижип турар. Чер болгон мал ажалдакчыла-рын өөренип, чегеленип чүдөлери-де хой!

Хамыкты мурунда бо чылдын дүжүлүнү байдалын анализтеп, өөренип көөр херек. Бугу-рулге фондуларын канчаар ажалгап база хову-ларын дүжүлүн болгон малдын продукттуун беликтерине каныг аралар барыл. Чедишкенин түнелер канчап чедип алдынганын база кайы-бир колхоз, совхоз, бригада чүгө хожудуп турарыл, ол бүгү чүдөлери бүгү талам, ханы анализтеп көөр херек. Ажал-агыйын экономика-нын быжылаарында болгон күрүнеги план-чагыны чедишкенин күөсөдиринге аралыг бээр, бугурагелерин чотумчалыг стоктууразын тодара-ды болгон мал бодап кылар херек.

Оа дэрге улуг, харымсалгалыг херек, алаа чүгө колхозтарын болгон совхозтарын ууру-тукчуларын, экономиктерин, бухгалтерлерин эес, агрономнар, зоотехниктер, механиктер шүтүзү кирип ужураут. Специалист бугурунун хузаа-гени — бодуун ажалын ажалдарын эконо-микта талам-биле билилгит анализтеп, бугу-рулгенин оругалыг болурунун өзүлгенин тоза-радыр болур, оругалыг болуру дэрге эконо-миканы көрүчүк деп көргүзүп, ажал-агыйын чорук болур. Экономикти ажалга ховуларын ажал-ишчилерин, малчынарын, механизатор-ларын боттарын хаара тудуп, кириштирер херек. Олар кураыларын дозуу-биле дилеп ты-

варына, муракчы дуржулганы калбаа-биле ажалдарына дуузалар, а оон-биле кады ол бол-за бот-оруга чарыгалын бугу школаларына, калдарынын экономикти кижизидилгенин улуг ужу-дугалык болур.

Вологда областын «Төрен чүт» көдө ажал-агый артелинин колхозчулары эки үлгөр-чиге-ти көргүзүп турар. Олар Улуг Октябрьнын 50 чыл-дын төлөнтит уткур үзү чарыска киришпи-шаан, келер чылгы планын эде көрүп, бели-кен хузаагелерин алганар. Оа бүгү чыл саамалыг-га артедьлени бүтү ажал-ишчилери идеялгел киришкен. Бо чылдын безин мыла бугурагелерин белик дөшөдө чедип алдыган. Ажал-агыйын ажал бугурун оругалыг кылып алган. Коллек-тивти сүмөжөйлө чаа капитал салымчынын каныг сорулгага ажалдарын, продукция бугу-дурин өстүрүлгөн, колхозчуларын амыдыралын экижидерини оруктарын тодарадырына дуза-даан.

Шак ийити чигектер эвези эес. Совет ку-руненин алдарыг ийелени төлөнтит демел-дэрин орадыштышаан, көдө ажал-агыйын ажалдакчылары социалистти чарышты улам кал-бартып турар. Алдынган хузаагелер колдуунда-ла экономикти онзагай байдалы, ылаштыг сана-лазы-биле ылаштып турар болгон чүгө боттары бугурагелерин эес, харын хожудуп турар эштери белик келгелде чедирин орадыштып турар. Бир чигек бо-дур. Колхозтар крайнын Курганский районун тараажылары келер чылдын бүгү районта ийитин-биле гектар чер бугурун-ден 36 центнер дүжүтү аларын, инек бугурун-ден 2,400 килограмм сүтү саарын, күш-ажымдын

бугурукчулугу 12 хууга бедирини шиттирлээн. Ставрополь крайнын Новозеленославск районун ажал-ишчилеринге кытырылгала олар мын-чаар бижеш: «Эртим эштер, күжүбүстү көрүжү турган, күш-ажылда чедишкенин-биле Төрен чуртубузу өөртүрүлгөн. Оа болза Кубань биле Ставрополдун араз

